

Anna-Maria Länsimies
Mikael Ohlström

Eduskunnan talousvaliokunta

**Asia: U 5/2009 vp ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi jäsenvaltioiden
velvollisuudesta ylläpitää raakaöljy- ja/tai öljytuotevarastojen vähimmäistasoa
(öljyvarastodirektiivi)**

Elinkeinoelämän näkemyksiä öljyvarastodirektiivistä

Elinkeinoelämän Keskusliitto ja Energiateollisuus kiittävät eduskunnan talousvaliokuntaa mahdollisuudesta esittää näkemyksiä EU:n öljyvarastodirektiivistä.

Esitämme kantanamme asiasta seuraavaa:

Yleistä

Öljyllä katettiin Suomen kokonaisenergian kulutuksesta 24 prosenttia vuonna 2007. Tästä neljänneksestä reilu puolet kuluu liikenteessä. Loput öljystä kulutettiin polttoaineina teollisuudessa sekä sähkön ja kaukolämmön tuotannossa.

Öljyn osuus teollisuuden ja energiateollisuuden polttoaineena on suhteellisen pieni. Teollisuuden energiankäytöstä sen osuus oli 14 prosenttia. Sähkön ja kaukolämmön tuotannon polttoaineista se kattoi viisi prosenttia vuonna 2007.

Öljypolttoaineet ovat olennainen osa Suomen energiahuoltovarmuutta. Öljyä käytetään tuki- ja varapolttoaineena useilla pääasiallisesti muita polttoaineita käyttävillä voimalaitoksilla. Sen etuja ovat muun muassa verrattain helppo varastoitavuus sekä suuri energiatiheys.

Öljy on erityisesti maakaasulaitosten varapolttoaine. Kuluneena talvena myös useat turvetta käyttävät lämpölaitokset sekä lämmön ja sähkön yhteistuotantolaitokset ovat joutuneet varautumaan polttoaineen loppumiseen.

Useiden turvetta käyttävien voimalaitosten korvaavina polttoaineina käytetään saatavuuden puitteissa lähinnä puuta sekä öljyä ja kivihiiltä. Kovan pakkaskauden aikana öljy on käytännössä ainoa polttoaine, jolla äärimmilleen kohonnut lämmön ja sähkön tarve saadaan varmuudella tyydytettyä.

Suomen huoltovarmuuden turvaamiseksi raakaöljyllä ja öljytuotteilla on muiden tuontipolttoaineiden tapaan varmuusvarastot. Varmuusvarastoja ovat valtion varmuusvarastot sekä yritysten omistamat velvoitevarastot. Öljyn osalta varastovelvollisia yrityksiä ovat raakaöljyn ja öljytuotteiden maahantuojat.

Velvoitevarastot sijaitsevat kaupallisten varastojen yhteydessä, jolloin niiden kierrättäminen ja hallinnointi hoidetaan osana muuta toimintaa. Öljyvarastojen käyttöönotto on nopeaa ja taloudellista.

Yritysten velvoitevarastot ovat osa kansallista energiahuoltojärjestelmää, jolla turvataan yhteiskunnan toimivuus kaikissa olosuhteissa. Huoltovarmuutta ylläpitävä toiminta on järjestetty pienen maan lähtökohdista mahdollisimman tehokkaaksi ja joustavaksi.

Anna-Maria Länsimies
Mikael Ohlström

Direktiiviehdotuksen tavoitteet

Direktiiviehdotuksen tavoitteena on tehostaa Euroopan Unionin kriisivalmiusjärjestelmää öljyn osalta sekä optimoida jäsenvaltioiden hallinnolliset velvollisuudet. Euroopan Unionin ja Kansainvälisen energiajärjestön (IEA) kriisimekanismeja halutaan yhdenmukaistaa, jotta EU:n öljyä koskevien kriisitilanteiden päätöksentekoon saadaan tehokkuutta ja kattavuutta.

Elinkeinoelämä kannattaa direktiiviehdotuksen tavoitteita, mutta ei näe, että kaikki ehdotetut toimenpiteet edistävät kriisimekanismien tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta toivotulla tavalla.

Varmuusvarastojen delegointi

Ylikansallisten kriisimekanismien on toimittava tavalla, joka täydentää kansallisia toimenpiteitä eikä salli vapaamatkustajia. Öljyvarastointia koskeva direktiiviehdotus ei ota huomioon huomioi riittävästi Suomen järjestelmää, joka perustuu kattavaan hallinnon ja elinkeinoelämän yhteistyöverkostoon.

Huoltovarmuuskeskuksen päätöksellä velvoitevarastojen käyttö on nykyisellään mahdollista erilaisissa yrityskohtaisissa, paikallisissa tai kansallisissa poikkeustilanteissa. Yrityskohtainen ja paikallinen joustavuus on säilytettävä myös jatkossa.

Elinkeinoelämän kannalta on olennaista, että sen tekemä työ huoltovarmuuden eteen hyödyttää ensisijaisesti suomalaista yhteiskuntaa. On hyväksyttävää, että valtio voi sitoutua purkamaan osittain tai kokonaan varmuusvarastoja myös EU:n päätöksellä. Päätäntävaltaa öljyn varmuusvarastojen purkamisesta ei saa kuitenkaan kokonaan siirtää maan rajojen ulkopuolelle.

Tuoteluokkien osalta elinkeinoelämä kannattaa valtioneuvoston kantaa lisätä luokitukseen raakaöljy sekä mainitut uusiutuvat biopolttoaineet.

Varmuusvarastoinnin delegointi

Direktiiviehdotuksen suurimmat taloudelliset vaikutukset liittyisivät yritysten varastovelvoitteen delegointimahdollisuuteen keskusvarastointilaitokselle. Huoltovarmuuskeskuksen arvion mukaan delegoinnista aiheutuisi noin 100 miljoonan euron kustannukset, jotka se voisi periä varastovelvoitteita delegoivilta yrityksiltä.

Suomen olosuhteissa elinkeinoelämä ei näe delegointimahdollisuutta tarpeellisena. Keskusvarastointilaitoksen hallinnoimat varmuusvarastot olisivat kankea, kallis ja jäykkä järjestelmä verrattuna nykytilanteeseen, jossa yritykset hallinnoivat varastoja omien kaupallisten varastojensa ohessa taloudellisesti, tehokkaasti ja käytön kannalta optimaalisesti.

Kaupallisten varastojen viikkotilastointi

Elinkeinoelämä ei pidä hyväksyttävänä, että komissio alkaa kerätä ja julkaista jäsenvaltioiden kaupallisten öljyvarastotietojen viikoittaisia tilastoyhteenvetoja huoltovarmuuden varjolla. Kansainvälisillä markkinoilla toimivien yritysten toimintaedellytyksiä ei tule heikentää tai haitata tarpeettomasti. Viikkoraportointi aiheuttaisi lisätyötä ja kustannuksia hallinnossa ja yrityksissä.